

Preventie en behandeling van somatische complicaties bij antipsychoticagebruik

W. CAHN, D. RAMLAL, R. BRUGGEMAN, L. DE HAAN, F.E. SCHEEPERS, M.M. VAN SOEST, J. ASSIES, C.J. SLOOFF

ACHTERGROND Antipsychotica zijn effectieve geneesmiddelen die veel worden voorgeschreven aan een grote groep patiënten. Echter, ze hebben veel bijwerkingen, die uiteindelijk kunnen leiden tot ernstige somatische complicaties. Het gaat hierbij met name om metabole, cardiovasculaire, neurologische, hematologische, gastro-intestinale en urogenitale bijwerkingen.

DOEL Inventariseren van somatische complicaties en adviseren over monitoring, preventie en behandeling ervan.

METHODE De multidisciplinaire Werkgroep Somatische Complicaties bij Antipsychoticagebruik heeft literatuur verzameld en deze in een aantal consensusbijeenkomsten besproken.

RESULTATEN De meest voorkomende somatische complicaties worden beschreven aan de hand van risicoprofielen met daarbij adviezen hoe deze complicaties op te sporen en zo nodig te behandelen. Belangrijk zijn systematische en regelmatige monitoring op somatische complicaties bij antipsychoticagebruik en het vermijden van polyfarmacie. Verder zijn algemene leefregels zoals niet roken, verantwoord dieet en voldoende beweging van belang.

CONCLUSIE Implementatie van een goed uitgevoerde monitoring op somatische complicaties is belangrijk. Het ontbreekt in Nederland aan officiële richtlijnen om somatische complicaties te voorkomen dan wel vroegtijdig op te sporen en te behandelen.

[TIJDSCHRIFT VOOR PSYCHIATRIE 50(2008)9, 579-591]

TREFWOORDEN antipsychotica, bewegingsstoornissen, diabetes, hart- en vaatziekten, monitoren, obesitas

Behandeling met antipsychotica kan gepaard gaan met tal van bijwerkingen. De laatste jaren is duidelijk geworden dat er een verband bestaat tussen het gebruiken van antipsychotica en het ontstaan van obesitas, dyslipidemie, hypertensie en hyperglykemie (Grundy e.a. 2005). Gezien het daarmee samenhangende verhoogde risico op diabetes mellitus (DM) en hart- en vaatziekten is het monitoren van deze risicofactoren bij het gebruik van antipsychotica van groot belang (De Nayer e.a. 2005 en 2006; Marder e.a. 2004). Ook voor andere bijwerkingen geldt dat een goede, systematische

monitoring kan leiden tot eerdere detectie en eventuele bijstelling van de antipsychotische behandeling.

Dit overzichtsartikel is tot stand gekomen in een aantal consensusbijeenkomsten van de Werkgroep Somatische Complicaties bij Antipsychoticagebruik bestaande uit (kinder- en jeugd)psychiaters, internisten en een apotheker. Wij beschrijven aan de hand van de verzamelde literatuur achtereenvolgens de verschillende mogelijke somatische bijwerkingen en geven adviezen voor zorgvuldige monitoring en preventie. Dit artikel onderstreept